

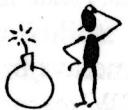
S5 OBALNI

Številka 3, Letnik XI
Marec, 2007

GLASILO RK JADRAN S59CST in
RK PIRAN S59HIJ

Glasilo Obalnih Radioamaterjev

Uredniški odbor S5 Obalni

Glavni odgovorni
urednik in urednik rubrike
tehničnih člankov:
Gregor, S53RA

Urednik informativnih
prispevkov:
Vater, S51VI

Direktorica ekspedita:
Danijela, S57NKI

Tehnični urednik in
polom strani:
Vanja, S59AV

<http://fpp.hamradio.si/s5obalni/>

stran ureja:
Anka, S57ONE

Imam občutek, da je na Obali zadnji mesec minil bolj mirno, brez odmevnješih dogodkov. No, v začetku marca so bila podeljena priznanja civilne zaštite, katerega sta med drugimi prejela tudi Miloš, S53EO ter Radioklub Izola. Vsem dobitnikom priznanj iskrene čestitke! Pomlad počasi prebuja tudi aktivnosti v klubih – tako je v Piranu eno soboto potekala akcija čiščenja in obnove kablov ter konektorjev.

Sicer pa te vrstice pišem v nedeljo osemnajstega, dan po konferenci ZRS. Zaenkrat nimam veliko podatkov o dogajanju v Celju, tako da si ne upam zapisati kakšnega konkretnega mnenja.

To je zaenkrat zadnji uvodnik, ki ga pišem iz G-landa. Vsekakor je bila zanimiva izkušnja urejanja glasila „na daljavo“, ki je (tudi ali predvsem zaradi vestnosti ostalih članov uredniškega odbora) potekalo večinoma brez večjih zapletov – seveda pa si ga brez pomoči svetovnega spleta verjetno sploh ne bi bilo mogoče zamišljati.

73 de M/S53RA

S53Z MEMORIAL 2006 – ZAKLJUČEK

Kar nekaj Badaševice je že uspelo preteči od podelitve priznanj za dosežke v prvem S53Z memorialu, a vendar so spomini nanj še vedno sveži, tako kot so sveži spomini na našega Žarka in na njegov neverjetni radioamaterški elan.

Zbrali smo se v Kopru, v klubskih prostorih radiokluba »Jadran« S59CST, ki že desetletja niso bili tako tesni, kot tokrat. Prav presenečen sem bil, kako veliko amaterjev si je vzelo čas, da so tisto soboto preživeli skupaj z nami. Tudi zelo mlade mamice in očki ter še veliko mlajši otroci, so bili z nami..

Pogovorov med starimi in novimi znanci ni in ni hotelo biti konca. Tuljave in antene, primopredajniki in žebeljarčki, izolatorji in tekmovalne izkušnje so leteli od ust do ušes kakor, da se ne bi videli in slišali že celo večnost in uradno podelitev priznanj in nagrad, ki so si jih posamezniki prislužili s sodelovanjem v tekmovanju smo izvedli kar v takšnem prijateljskem vzdušju, vzdušju, ki je bil tudi Žarku najbolj pri srcu.

Najboljšim smo razdelili skromne praktične nagrade, lepo oblikovane diplome pa so prejeli čisto vsi udeleženci memoriala.

S svojo prisotnostjo in čudovito zakusko, sta nas najbolj razveselila Žarkova Danila in Gregor. Obilo dobrot in »elektrolit« v zmernih količinah, so samo še podžgali pogovore med nami in kar naenkrat se je čas vsaj za trenutek ustavil.

Naj se na tem mestu še enkrat zahvalim Danili in Gregorju, celotnemu organizacijskemu odboru, tekmovalni komisiji in radiokluboma S59HIJ ter S59CST, za vzorno izpeljan S53Z memorial 2006.

Upam, da se nam pri organizaciji v letu 2007 pridruži še S59DTN, tako, da bo to še en dokaz, kako se da, če se le hoče.

Že Benjamin Franklin je dejal: »Če ne želite, da bi vas ljudje pozabili, pišite stvari, ki jih bo vredno brati in počnite stvari, o katerih bo vredno pisati«.

In naš Žarko je počel prav to!

MIRKOTOVE ZGODBE Gastarbeiter II

Pot

Vsakdo ima pot, po kateri stopa..

Včasih je široka, včasih ozka, včasih se strmo vzpenja, včasih spušča.

*Včasih je gladka, s soncem obsijana
Včasih hladna in samotna*

*Polna naporov in ubupnega iskanja.
Toda s hrabro vztrajnostjo in osebnim
prepričanjem*

Jo znova najdemo

In to nam prinaša resnično radost.

Konosuke Matsushita
(ustanovitelj Panasonic-a)

Kitajci pravijo "Potovati je pomembenje kot prispeti." in življenje radi primerjajo s potovanjem. Tako Lu Xun, utemeljitelj moderne kitajske književnosti, v svoji zgodbi "Stari dom" pravi: "Razmišljal sem: ne moremo reči, da upanje obstaja, in ne moremo reči, da ne obstaja. Podobno je potem, razpeljanim po Zemlji. V začetku ni bilo poti, a ko jo je utrlo dovolj ljudi, je pot nastala."

Moje zgodbe, čeprav verjetno nimajo večje vrednosti in teže od zgodbe dečka, ki je rekel "Danes sem pa upal sam prehoditi vso pot skozi gozd.", so utrinki s poti, z radioamaterske poti, ki sem jo prehodil. Morda se kdo prepozna v katerem od teh utrinkov, morda najde v njih ohrabritev ali pa opozorilo "Ne tukaj!"...

Bilo je leto černobilske katastrofe. YU1EXY ekipa, ki je v letih 1983 in 1984 posegla po prvih mestih v vseh tekmovanjih, ki se jih je udeležila (razen CQWW CW, kjer so nas Finci, natančneje – OH0W ekipa, "potolkli do nog") se je počasi razšla – YU1RL je tisto leto odšel na svojo prvo "ekspedicijo", za začetek na Ciper, YU1AO in še nekateri so bili zadržani zaradi študijskih obveznosti, jaz pa sem nekako "obtičal" v Boru ter večino prostega časa posvečal japonskem jeziku. Z izjemo lokalnih, nekajnih YU tekmovanj na 80m se mi je radioamaterska pot nekako zapirala ali vsaj skrivala v meigli. Na strelšču na hribu nad Borom nam je JLA sicer dovolila postaviti antenski stolp ter urediti tekmovalno postojanko, uporabljati nam jo pa, kot sem povedal že, v eni od prejšnjih zgodb, niso dovolili.

In, ko sem radioamaterski "vagon" svojega življenskega vlaka začel nejevoljno umikati na stranski tir, me je doseglo vabilo iz Ćićevca, vasi v vzhodni Šumadiji blizu Aleksinca. Ljubiša Popović, YU1SA in Miki Ivanović, YU1DV sta me vabila v 4N1C (YU1ELM) M/M ekipo. Na hribu nad Ćićevcem sta kupila zapuščen vinograd, postavila lesen 10m drog in na njemu Donitov 2 el quad za 40m obseg, "shack" pa uredila kar

v leseni, iz lat zbiti "košari" za sušenje koruzki je stala ob vinogradu. Ko so okoliški kmetje opazili, da oba vaška intelektualca (Ljubiša je po poklicu zdravnik, ob študiju medicine je pa diplomiral tudi na pravoslavnem bogoslovju; Miki pa je inženir rudarstva in trenutno direktor REIK Kostolac v bližini Požarevca) preživljata po cele noči na hribu, da se iz kolibe slišijo nenavadni zvoki, (kaj predstavlja tist ogromna "pajkova mreža" na drugu si pa tudi niso predstavljali), so kot edino racionalno razlago pričeli domnevati, da je na hribu nahajališče zlata ter pričeli še sami masovno odkupovati okoliške parcele.

Ljubiša mi je povedal, da nameravajo delati kot M/M ekipa v CQ WPX CW tekmovanju ter me za konec aprila povabil v pomoč pri postavljanju anten za 80m obseg - "full size" vertikalke na prvi plošči hiše v izgradnji enega od članov kluba ter dveh Beverage sprejemnih anten, ene v smeri ZDA, druge, "dvosmerne" (nezaključene) pa za smer JA/UA in proti Južni Ameriki. Ker je tisti vikend bila pravoslavna Velika noč, sem se kot Ljubišin gost veselil bogato pogrnjene velikonočne mize, kot je to običaj v Sloveniji ter pričakoval pirhe, kuhano šunko, klobase, hren, kaj domači potici podobnega, itd, bil pa neprijetno presenečen nad postno hrano – kuhan krap za zajtrk, kosilo in večerjo. Čeprav sem do tedaj bil ljubitelj rib, so se mi krap in vse sladkovodne rive tedaj uprle do konca življenja. ☺

Pri dviganju vertikalke se nam je pripetila nezgoda – odlomil se je vrh antene v dolžini poldrugega metra. Ker smo se zaradi slabe kvalitete uporabljenega aluminija bali anteno

še enkrat dvigati, (nisem pa vedel, da lahko pri vertikalkah z dvignjenimi radiali rezonantno frekvenco reguliramo z dolžino radialov), sem "izumil" primitiven "linear loading" – vertikalko sem pri dnu podaljšal s kosom žice. Stvarse je obnesla, antena je delovala UFB, pa tudi obe Beverage anteni.

V nedeljo pred mojim povratkom v Bor smo tako utegnili postaviti še inv. V za 160m, kar na slemenu skedenja pri drugem od članov kluba. Med tekmovanjem je postajo (IC-745) postavil kar na prikolico "freeze" pod skedenjem in sedel na pručki, z nogami, iztegnjenimi pod prikolico. Skratka, vse je bilo v Field Day stilu - zaradi TVI je Ljubiša postavil kolibo iz koruznice ob koncu njive, kakšnih 200m stran od hiše, antena je pa bila HyGainova 204BA na 10m visokem lesenem drogu. Le 15 in 10m sta bila "normalna", 15m doma pri Mikiju, FT200, "home made" ojačevalnik 2 * 813, ki je "bruhal" neverjetnih 500W outputa ter 155BA na 12m drogu, 10m (FT-200 in 105BA) pa doma pri sekretarju kluba (ki je obenem bil predsednik vaške mladinske organizacije).

Klub seveda ni imel dovolj opreme (postaj in ojačevalnikov), pa sem iz Bora prinesel IC-745 (brez CW filtra) ter SB-220. Za delo na 40m je Milan, YU1ZZ prinesel svoj FT-101 ZD, Rale (sedaj YT6A) pa "linear" z dvema GU lampama (ki ga je kasneje prodal Slavcu, S57DX). Ljubiša je imel svoj TS-830 in SB-220, edini "problem" se je pa pokazal pri delu na 28 MHZ, saj je operaterju bilo pretežko, prenesti FL-2000 tistih 200m od kluba do hiše. Z golum FT-200 seveda "ni šlo", pa je popoldnanske UFB pogoje na 10m raje

preživel z YL v kinu, pa tudi v nedeljo ni pokazal zanimanja za resnejše delo. Ravno "minus", pridelan na tem obsegu, nas je štál vidnejše uvrstite – mislim, da smo končali na 6. mestu med Multi Op/Multi TX postajami!

YU1RL je, kot sem omenil, za CQ WPX odšel na Ciper ter kljub "švohotnem" signalu postavil rekord v Single Op 80m kategoriji. Čeprav je delal le s 400W in inv. V na mali višini sva imela približno enako število zvez (800 vsak), s tem, da so njemu zveze z Evropo prinašale 6, meni pa le 3 točke,[©] Moram pa povedati, da je bil pravi užitek, prvič v življenju "klofati" s sposojenim CK-1 "memory keyerjem", ki je poleg oddajanja vnaprej posnetih CW sporočil generiral tudi zaporedne številke zveze. Naenkrat mi ni bilo treba več vsega tipkati ročno in naenkrat sem imel ogromno časa, klicni znak in sprejeto številko v dnevnik vpisovati čitljivo, vpisovati čas pri vsaki zvezi ter celo voditi seznam delanih postaj. Veliko manj utrudljivo je bilo, pa še po tekmovanju ni bilo treba prepisovati dnevnika na čisto ter ugibati, kaj krace v logu pomenijo. Od tu pa do navduševanja nad uporabo PC v tekmovanjih je bil pa le en, čeprav časovno zelo dolg korak.

Naslednje leto je za CQ WPX CW Raša odšel v Liberijo, jaz pa sem, na veliko zgrajanje nekaterih članov YU1EXY sprejel povabilo v 4N0CW ekipo v organizaciji konkurenčnega RK "Vodovod", YU1AWW. Delali smo raztreseni po Vojvodini, oziroma okrog Novega Sada, kakšen je bil razpored lokacij in operaterjev po obsegih se pa žal ne spominjam več.

Ko sem pozno popoldne prispel na Iriški Venec na Fruški gori, od kjer smo delali 80 in 20m, me je s 30m razglednega stolpa, kjer je ravno postavljal kopijo 204BA antene, z mahanjem rok pozdravljal Đurica, YU7DR (sedaj YT6T), s stolpa so pa že viseli trije poševni dipoli za 3.5 MHz. Tudi postaja so že bile postavljene – Đuričin TS-930 in Radetov, YU7FN ojačevalnik z dvema QB3/750 za 20m ter TS-530, FL-2000 (kot vzbujevalna stopnja) ter ojačevalnik z dvema QB5/1750 za delo na 80m.

"Časa je še dovolj, pojdimo na kavo in nekaj pojesti!", je rekel Rade, s tistim širokim lalinskim naglasom. Ni me bilo treba siliti, od dolge poti mi je v želodcu že pošteno krulilo. YU7FN je tipičen "Lala" (vojvodinec), okrogel (135 kg in "drobiž"), dobrodušen, šegav in poln dovitipov, ljubitelj dobre hrane in pijače, skratka kot iz kakšne Balaševičeve pesmi.

Ljudje kadijo marsikaj, cigarete, pipe, "ointe", itd. Verjamete, da je Rade pokadil antenski stolp? Seveda ne dobesedno. Pred leti je lesen drog, na katerem je imel postavljen TH3Mk III tribander ter žice za ostale obseg, preperel in se podrl. Rade je pričel varčevati in je privarčeval denar za manjši kovinski stolp. Pa je prišla vojna in NATO-vo bombardiranje Srbije. Življenje je postalо drago, stresno, polno omejitve in pomanjkanja. Cigaret ni bilo, če si jih dobil, so bile pa obupno drage. In Rade je načel svoje prihranke, da je imel kaj kaditi, in počasi pokadil ves svoj antenski stolp.

Tisti YU1AWW linear je, prevzbujen z FL-2000, obupno "smetil", pa je Rade iz sosednjega prostora pričel rohneti "Gasi to čudo, tata ti kamila!" S 100W vzbujanja je ojačevalnik "pljunil" le kakšnih 800W outputa, a kljub temu, in kljub temu, da sem zaradi napačnih oznak na koaksialnih kablih vso prvo noč delal s sloperjem proti Južni Ameriki, verjetno zaradi zanimivega prefiksa 4N0 imel nepopisen pile up. Ko se je zjutraj obseg začel zapirati, sem med iskanjem "svežega mesa" (kakšnega novega, še ne delanega znaka) "prelistaval" obseg, sem nekje zaslišal precej jasno tipkanje "MOI MOI MOI..." Ne bodi len, sem pričel tipkati "MOJ MOJ MOJ...", dokler nisem na obronku gozda opazil nekih deklet s startnimi številkami na prsih ter "lisičarjih" v rokah, kako na vso moč tečejo proti hotelu, Rade pa me je klofnil z dlanjo po glavi "Tata ti kamila, Mirko! Što zajebavaš ljude!?" (Nekaj kilometrov stran se je tistega dne odvijalo ARG prvenstvo Vojvodine).

Poleg nas radioamaterjev je hotel tisti konec tedna gostil tudi neko krvodajalsko ekskurzijo iz bosanske Modriče, in popoldne, namesto, da bi počival, sem v jedilnici hotela užival v poslušanju turške glasbe in opazovanju tekmovanja v trebušnih plesih, dokler me, že proti večeru, nista Đurica in Rade za ušesa odvlekla nazaj za postajo.

Po tem CQ WPX tekmovanju je moj radioamaterski "vagon", vsaj, kar se tekmovalnih aktivnosti tiče, za zelo dolgo časa zopet odšel na stranski tir, če izvzamemo "prebliske" (dva CQWW tekmovanja, ki sem ju delal kar pod osebnim klicnim znakom – 28MHz SSB ter 1.8 MHz CW) ter skede na 21

MHz z JK3TGY in na 3.7 MHz z Marjano, YT3BAH (sedaj S52MY). Šele leta 1993, po mojem "izletu" na Japonsko in povratku v Slovenijo sem se re-aktiviral iz radiokluba "Krško", YU3JPQ, s klubske postojanke na Čretežu.

Ker govorim o "gastarbeiterstvu", zopet nikakor ne morem mimo dobrega prijatelja Slavca, S57DX. Nekje sredi 90-ih je ostal brez tekmovalne lokacije v bunkerju pri Sv. Trojici na Vrhniki ter z veseljem sprejel povabilo, da skupaj "odklofamo" CQ WPX SSB v M/S kategoriji. Oprema ni bila "nič posebnega" (IC-751A & SB-220, TH6DXX na 18m stolpu, dva poševna dipola za 80 in dva za 40m ter nobene antene za delo na 160), rezultat je bil pa kar soliden. Ko je bilo tekmovanja konec, bi s Slavcem morala še odpeljati klubski PC nazaj v pisarno v Krško. Naložila sva ga v Slavkov avto, ko pa je Slavc hotel pognati, je motor le krulil in tudi luči so komaj brlele. Nekako smo le uspeli izpeljati, ko pa smo se peljali proti dolini, je spotoma motor povsem odpovedal.

"Cesta vso pot vodi navzdol, lahko poskusiva peljati v praznem teku," sem predlagal. Nekoliko nam je pomagala mesečina, nekoliko pa sva si pomagala z baterijo (žarometi so povsem odpovedali). Tako sem držal baterijo skozi odprto okno, svetil po robu cestišča ter Slavca usmerjal "malo bolj desno... levo...levo, zopet malo bolj desno..." in počasi sva pricijazila do avtobusnega postajališča nasproti stadiona v Krškem.

"Ker luči ne delajo, raje počakajva, da se zdani, da nam prometna policija ne bi težila," je Slavko predlagal. Da bom tega dne zamudil

v službo, sem se že sprijaznil. Ko se je zdanilo, nam je na klančku proti glavni cesi še uspelo pognati motor avta v tek in počasi sva pripeljala do kluba. Po telefonu sem poklical Marjano – ravno se je odpravljala v službo, pa se je spotoma ustavila ob klubu in s kabli smo iz Citroen Vise nekako uspeli zopet spraviti motor Slavkovega avta v pogon – do najbližjega mehanika, ki je zamenjal pokvarjeni alternator. Žal sem konec meseca imel v žepu le še nekaj drobiža, pa je Slavc popravilo plačal iz svojega žepa. Še ovinek do Sevnice, kjer sem se preoblekel v delovno obleku, ter lov po Sevnici za smetarskim avtom, na katerem sem delal. Kolega je sicer godrnjal zaradi zamude, odleglo mu je pa le, da mu ni bilo treba delati samemu.

Naslednje tekmovanje, ki ga Slavc nikakor ni želel zamuditi je bilo WAE CW. Tega naj bi delali zelo resno, s postajo za pobiranje množilcev, povezavo dveh PC v omrežje, skupaj s povezavo na na packet cluster, računalniško krmiljenje ene od postaj, itd. Za petek in ponedeljek sem v službi vzel dopust in tudi S57DX je prišel v Krško že v petek dopoldne ter pripeljal s seboj postajo in ojačevalnik. Dopoldne smo izkoristili za razpenjanje pahljačastega dipola za zgornje tri obsege za Mult postajo, ki smo ga naredili kar iz radialov "skurjene" triband vertikalke, popoldne pa je Slavc, ko je videl, da ima TH6DXX na 21 MHz slabši SWR v CW delu obsega, predlagal, da bi premaknili priključke na "hair-pinu" antene in tako rezonančno frekvenco spustili v CW del obsega. Za spuščanje antene na tla in ponovno dviganje na stolp nas je bilo premalo, pa je Slavc splezal na stolp, stopil na zunanjji rob platforme, se z

eno roko držal za boom antene, z drugo pa z WD-40 "pošprical" vijke na hair-pinu ter jih skušal odviti. Ko je tako, neprivezan, visel s stolpa pod kotom 45°, mi niso stali pokonci le lasje temveč sem dobil "kurjo polt" po vsem telesu... Žal so vijke bili že toliko zarjaveli, (prvi lastnik te TH6DXX je bil Tine, S50A, exYU3EY), da WD-40 ni nič pomagal, sem si pa pošteno oddahnil, ko je Slavko varno prilezel s stolpa na čvrsta tla. Tedaj sem bil sicer še "docent" (t.j., tehtal manj kot 100 kg), me na stolp ne bi spravil nihče, še najmanj pa, viseti s stolpa. Čeprav se, pod pogojem, da imam vsaj eno nogo na čvrstih tleh, ne ustrašim nobene višine!

Z izjemo nekoliko slabšega, a še sprejemljivega SWR na 21 MHz je na prvi pogled vse delovalo izvrstno – povezava med obema PC, packet radio povezava, pogoji na obsegih, tudi motnje med obseggi so kljub dvema SB-220 bile znosne. Slavc je sedel za Mult postajo in v QSO z neko PY postajo čakal na 00:00Z in začetek tekmovanja, jaz pa na 14MHz poiskal čisto frekvenco za CQ. Ko sem ob 00:00, ko je Slavc še oddajal, pritisnil F1 tipko za CQ, je PC, namesto, da bi oddal "S50D S50D TEST" zapiskal, kot bi kdo v njemu kljal miši, na ekranu se je za trenutek pokazalo sporočilo "Stack Overflow Error" in moj PC se je resetiral. Karkoli smo naslednjih nekaj minut poskušali, čim je Mult postaja šla na oddajo, ko sem bil na oddaji se je sistem "sesedal".

"V takih pogojih nima smisla delati Multi Op, Mirko!" je Slavc rekel in predlagal, naj nadaljujem kot SingleOp.

"Pa delaj ti kot Single Op." sem mu predlagal.

Rekoč "Jaz sem prišel psihično pripravljen na Multi Op delo, ne da se mi delati samemu!" je pričel pospravljati TS-830 in SB-220 v avto, se poslovil in se odpeljal, pri tem pa klubu podaril kolut z več kot 100 m RG57 koaksialnega kabla, ki sem ga potem uporabil za napajanje Beverage anten. Kmalu je pa ta kolut pričel "kopneti" in, ko sem potreboval nekaj kabla za napajanje antene za packet radio pri Marjani, ga je bilo le še 15m. ☺

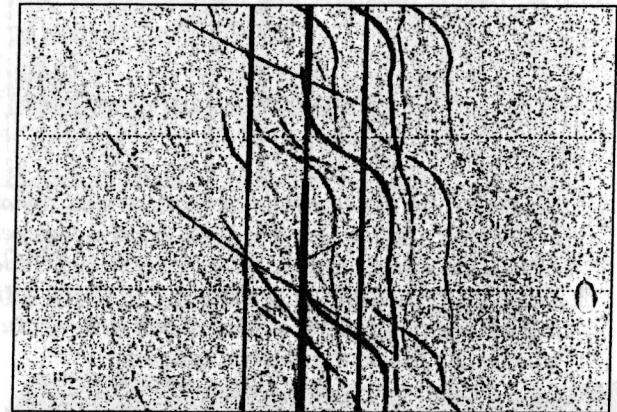
Slavc je naslednje leto že pričel urejati novo tekmovalno lokacijo, pa tudi moj radioamaterski "vagon" je bil zopet na tarih in drvel s polno hitrostjo. Kaj se je kasneje dogajalo na Čretežu, pa preberite v nasledni zgodbi.

ODBOJI OD LETAL

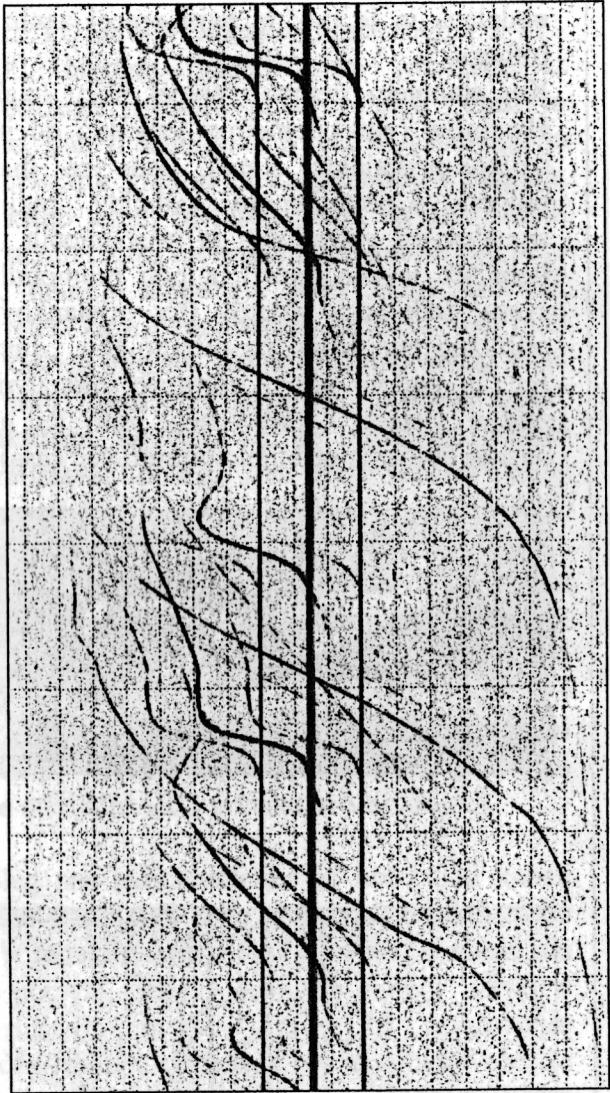
Z odboji radijskih signalov od letal sem še prvič srečal že dolgo pred ukvarjanjem z radioamaterstvom. Ko je namreč majhno športno letalo s portoroškega letališča pod določenimi pogoji preletelo našo hišo, se je predvsem pri „svoh“ signalih italijanskih TV postaj pojavil značilen presih signala, ki je utripal s spremenljivo frekvenco in na trenutke lahko celo pojačal sicer zelo slaboten signal tudi do praktično čiste slike (učinek je seveda žal trajal le kakšno sekundo ali delček le-te). En lep članek o VHF radijskih zvezah s pomočjo odbojev od letal sem nato čisto po naključju zasledil v novemberski in decemberski številki CQ DL letnika 2001. Tudi na svetovnem spletu je tema že obširno

obdelana in je možno najti precej zanimivih informacij.

Ker stanujem trenutno precej blizu letališča Heathrow (par kilometrov vzhodno od južne vzletno-pristajalne steze), sem se malček poigral s sprejemom odbojev radijskih signalov od vzletajočih in pristajajočih letal. Letališče je eno izmed najbolj prometnih na svetu, frekvanca vzletov (ter pristankov) je približno eno letalo na minuto (no, „Jumbo-Jet“ in podobi orjaki ustvarijo intenzivnejše zračne vrtince - turbolenco, zato za njimi pustijo običajno približno minuto več časa).

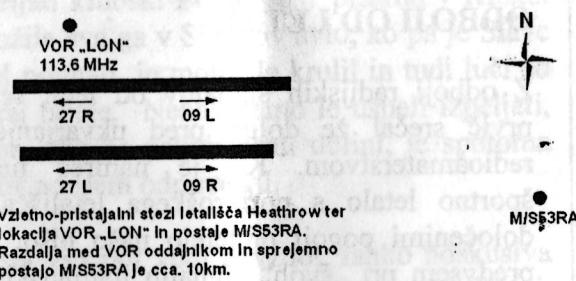
Na tej sliki so (poleg „mimoletečih“) vidni odboji od letal, ki pristajajo na stezi 27 L.

Vertikalne črte predstavljajo direktno sprejeti signal na 113,6 MHz (nosilec ter dve 30Hz bočni komponenti), krivulje pa signale, odbite od vzletajočih letal (vzletna steza 09 R) in tistih, ki preletavajo na večjih višinah (zaznal sem tudi že več kot 20 različnih sledi v roku ene minute). Na sliki je cca. 8 minut sprejema.

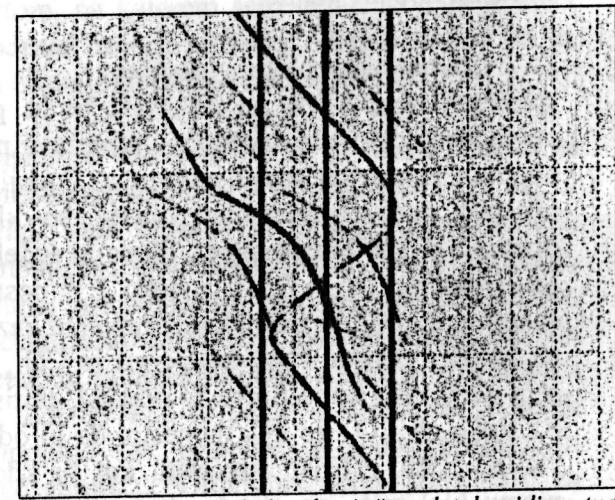
Potreboval sem še signal, ki se bo od letal odbijal. Po krajšem eksperimentiranju sem ugotovil, da bo najbolj nazorne odboje dal

nemoduliran nosilec, ki pa mora pa biti tudi dovolj močen, da bodo odboji lepo vidni (kot improvizirano sprejemno anteno sem uporabil nekakšen poševni dipol, priprt v okno). Tem pogojem je še najbolje ustrezal signal letalskega navigacijskega pripomočka VOR z oznako „LON“, ki se nahaja na severozahodni strani letališča in je od moje lokacije oddaljen okoli 10km. VOR „LON“ oddaja nosilec na 113,6 MHz, amplitudno moduliran s frekvenco 30 Hz (kar sicer pomeni, da bom videl tri vzporedne „črte“, a recimo, da je to sprejemljivo). Oddajnik (moč katerega naj bi bila 50 vatov) sicer oddaja še oznako „LON“ v telegrafiji, vendar dovolj daleč stran od nosilca, da to ni moteče. Pri sprejemu neposredno sprejetega SSB signala se na spektrogramu prikažejo tri vertikalne črte – nosilec in dve 30 Hz AM bočni komponenti.

Ker se letala gibajo z določeno hitrostjo, je odbiti signal podvržen Dopplerjevemu pojavu. Ko se nam letalo približuje, bo zaznana frekvenca višja od dejanske in bo padala (ko je letalo najbliže nam, bo frekvenca prava) ter postala nižja od dejanske, ko se bo letalo začelo oddaljevati. Poleg direktno sprejetega signala bomo torej na spektrogramu videli tudi frekvenčno zamaknjeno sled odbitega signala. Krivulja Dopplerjevega pojava pa seveda ni

nujno podobna tisti, ki jo lahko vidimo priročnikih ali, pa recimo pri sprejemu radijskih signalov nizkoletečih satelitov. Ena razlika je, da gre v našem primeru za tiv. bistatični sistem, kjer obliko krivulje določajo tudi prostorski legi sprejemnika in oddajnika ter seveda pot odbojnika. Pri letalih, ki vzletajo, je potrebno še upoštevati, da se letalo ne giblje enakomerno v „ravnini črt“, ampak običajno po vzletu večkrat spremeni smer in seveda tudi višino - ter pri tem pospešuje. Po drugi strani pa znajo biti sledi odbojev letal, ki nas preletavajo na večjih višinah, zelo podobne „šolski“ Dopplerjevi krivulji.

Tukaj lahko poleg sledi vzletajočega letala vidimo tudi sled letala, ki verjetno kroži nekje nad oz. v bližini letališča – frekvenca odbitega signala izmenično pada in raste.

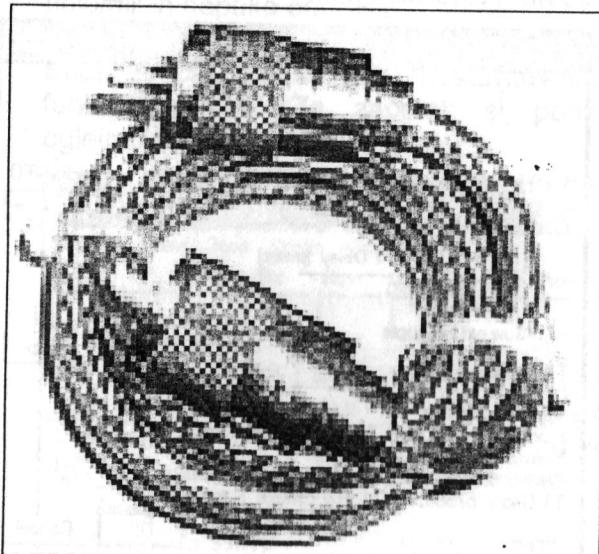
Podobno sliko, seveda z manj izrazitimi odboji, sem dobil pri sprejemu bolj oddaljenih VOR oddajnikov, tudi takih, pri katerih direktnega signala ni bilo zaznati (npr. Barkway, BKY - 116,25MHz, ki se nahaja okoli 60 km severovzhodno v okolici letališča

Stansted), ter tudi na množici drugih signalov – recimo VHF HAM svetilnika GB3VHF ali pa pri opazovanju spektra nosilcev TV signalov.

Gregor, M/S53RA

AKCIJA "KONEKTOR"

Naslov mogoče zveni nekoliko pretenciozno, vendar je bila akcija le ena od mnogih v analih piranskega radiokluba. Kar nekaj zadnjih let smo tovorili antenske kable na različne lokacije na Obali in z njimi "ustvarjali" FD in svetilniške vikende. Večletna uporaba, pretovarjanje in montaže so na kablih in konektorjih pustile sledi. Na te sledi sta postala pozorna Jure, S57XX in tudi SWR meter na zadnjih klubskih terenskih akcijah. Drugega nam ni preostalo, kot.....

V soboto, 10. 3. 2007 so se v klubskih prostorih zbrali Jure, S57XX, Stane, S52RO, Vanja, S59AV, Franko, S57JEL, Anka, S57ONE z Viktorjem in Aleksandrom, Valter, S51VI, Robi, S57OWA pa nas je za hip obiskal. S primernim instrumentom in ustreznim računalniškim programom je Jure sprva izmeril vse lastnosti kablov, potem pa je saniral tiste, ki s o bili tega potrebnii.

Ostali prisotni smo popravili klubsko GP VHF anteno, ji zamenjali kabel in ji na stolpu določili ustrenejše mesto.

Po zaključenem delu smo na toplem pomladanskem soncu pokramljali, popili pivo in ugotovili, da smo še vedno dobra družba (z dobrimi kabli, TKS Jure).

Zaradi čudežnega izginotja klubskih metel, je klub ostal nepometen.

Uredniški odbor S5O

35... PUSTIMO TO

Rekli so mi: ti, ki si hotel iti v Celje, pa sedaj napiši, kaj se je tam dogodilo!

Minilo je je šest ur od našega odhoda iz Celja in poglejmo v to staro glavo, kaj je tam ostalo. Poročilo moram napisati tudi zato, ker so vsi dosedanji zapisniki ZRS le pravljice.

Ne vem, po kakšnem vrstnem redu naj grem. Moral bom slediti dnevnu redu, ker bo sicer poročilo prekratko. Za »leo« sem oddal tole poročilo: veni, vidi, vici in je še predolgo.

Spominjam se, da je bilo veliko raznih pozdravov in govorov. A o tem nebi govoril. Izvolili so tudi organe konference. Za to so porabili tretjino prisotnih delegatov.

Poročila: jaz se ne spominjam, da bi slišal kaj podobnega. Res pa je, da S54A našteval, kaj vse je napravil v prejšnjem letu npr: spremenil je članarino iz SIT-ov v EURE, sklical posvet predsednikov RK, okrnil QSL biro, ker on in novi ne pošiljata QSL. In kaj sploh so to QSL-ke. Večkrat je zahteval od RK, da mu posredujejo spisek članov za novo vodstvo... Če pogledam naprej dnevni red, ki je obseg celih deset točk, se ne spominjam, da bi se kaj bistvenega dogajalo. Nove organe so določili že prejšnji dan... Res pa je, da je S52P povedal, kdaj in kje se je rodil. V času svojega KV menedžerstva ni uspel tega povedati. Novo vodstvo je iz vsek RK Slovenije, ki so severno od Ljubljane. Zanimiv mi je bil predlog, da se preseli v ... Celje, Maribor, tam gor nekam. Če potrebujete moj blagoslov? Rade volje ga dam.

Moj rezime: mislil sem, da smo že bili na dnu, pa sem se motil.

In tudi to je radioamaterstvo!?

HAM SPIRIT ni član ZRS.

S58RU

S58RU

N1MM Logger

Free Contest Logging Software

ČETRTI DEL

Pa nadalujmo tam, kjer smo zadnjič ostali. Prihajamo na področje delovanja programa, ki nam delo v tekmovanju lahko precej olajša – a le v primeru, da si vse potrebne nastavitev **pravočasno pripravimo in preizkusimo**. Če stvari, katerih osnove bomo spoznali v nadaljevanju, nimamo popolnoma razjasnjenih, lahko zaredimo v težave. Tega pa si med tekmovanjem nikakor ne želimo. Torej, lotimo se uporabe programa kot dokaj inteligentnega in zmogljivega elektronskega tasterja s spomini.

V nadaljevanju se bomo lotili dveh nalog. Prva je določanje vrat računalnika, kjer bomo imeli nameščen vmesnik za tastanje postaje (CW) in krmiljenje PTT vhoda postaje. Če teh zadev nimamo nastavljenih kot je potrebno, nam tudi drug del, določanje funkcijskih tipk, ne bo veliko pomagal.

O samih CW in PTT vmesnikih na tem mestu ne bomo govorili. Pogosto so opisani v različni literaturi, tudi svetovni splet jih je poln. V navodilih za uporabo programa (Poglavlje 38 – Interfacing) pa prav tako najdete nekaj shem najenostavnnejših vezij, ki jih morate vključiti med računalnik in postajo.

Morda na tem mestu še opozorilo. Windows okolje je lahko pri komunikaciji z COM in LPT vrati dokaj muhasto. Nikjer ni zagotovila, da vam bo vezje, ki na enem računalniku deluje brezhibno, enako dobro delalo tudi na drugi mašini. To ni DOS – tam je bilo vse enostavno in zanesljivo. Zaradi tega še enkrat opozarjam

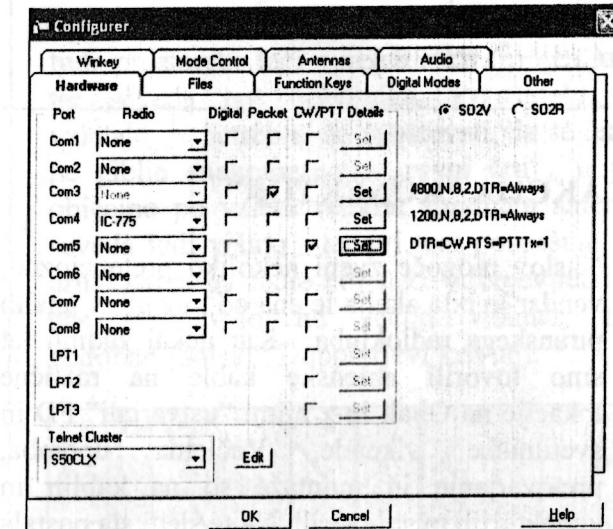
– pravočasno povežite, nastavite in preizkusite, če vse deluje tako, kot bi moral. Še nekaj besed o USB vmesnikih. Postali so nujno zlo na računalnikih, ki sploh nimajo več (ali pa imajo premalo) COM vrat. Nikjer ni zagotovila, da vam bo običajen USB/COM pretvornik, ki ga za nekaj evrov nabavite v najbližji računalniški trgovini, deloval tako, kot si želite. Nekateri imajo z njimi dobre, drugi (med njimi tudi jaz) pa slabe izkušnje. Ne pomaga drugega kot to, da ga preizkusite. V vsakem primeru pa boste potrebovali še »standardnik« CW in PTT vmesnik, ki ga drugače vtaknete v COM vrata. Prav tako vam nihče ne brani, da si USB/COM pretvornik sestavite sami. V domači literaturi lahko najdete uporabne in delijoče načrte. Na trgu najdete tudi USB vmesnike, narejene prav za potrebe radioamatерjev. Delujejo zanesljivo, ne potrebujejo dodatnih vezij, a imajo neko pomembno slabost – ceno.

Še pred eno dilemo se ustavimo – uporabljati PTT izhod iz računalnika, ali delati s pomočjo VOX-a na postaji? Sam sem zagovornik PTT vhoda, saj so zakasnitve pri preklopu postaje iz oddaje na sprejem precej krajše, kot če uporabljamo VOX. To je res, če ne uporabljamo (tako kot ga jaz ne) QSK načina dela. Po drugi strani pa potrebujemo pedal ali ročni preklop na oddajo, če si v nekem trenutku želimo pomagati z zunanjim tasterjem.

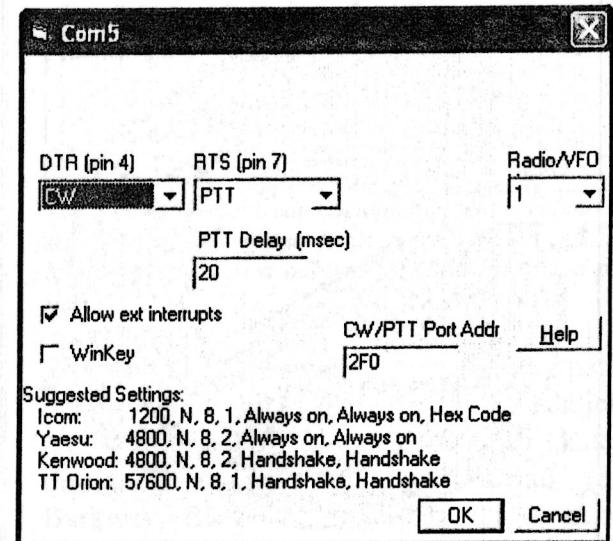
Dovolj je za uvod. Lotimo se programa. Preko menijske vrstice v glavnem oknu (**Config -> Configure Ports, Telnet ...**) pridemo do okna, preko katerega bomo imeli nadzor nad vsemi potrebnimi nastavitevami. Imeti moramo zavihek z napisom **Hardware**. V levem delu imamo navedena COM (1-8) in LPT (1-3) vrata, ki jih program podpira – če jih imamo nameščene, se razume. V tem trenutku nas

bo zanimal tretji stolpec »kvadratkov«, na katerimi piše CW/PTT.

Vrata, ki jih izberemo za krmiljenje teh dveh signalov, imajo v kvadratku »kljukico«.

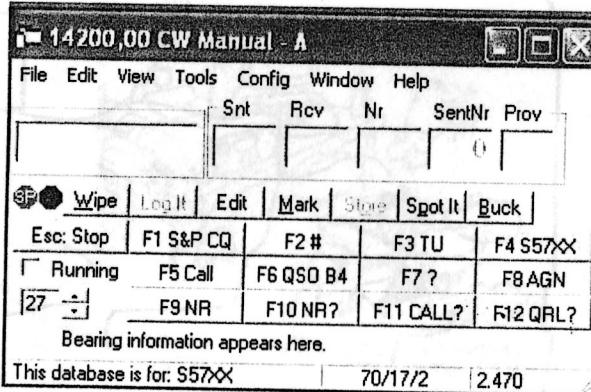
V našem primeru smo o nalogu zaupali vratom COM5. Desno od kljukice imamo gumb z napisom »Set«. Pritisnimo ga in odpre se nam sledeče okno:

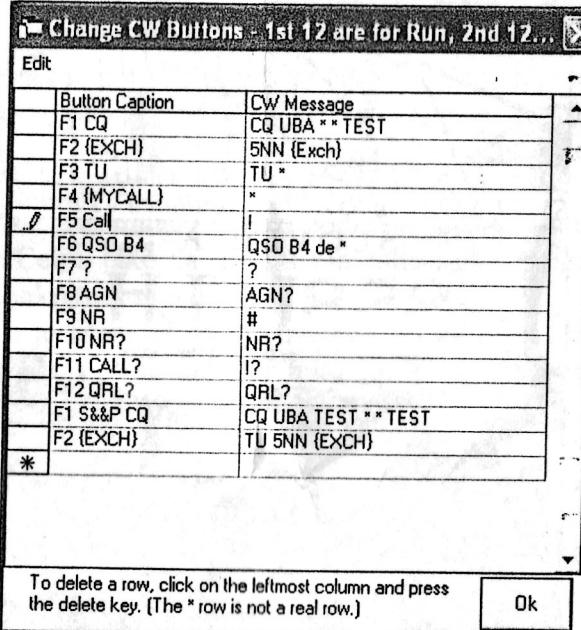
V njem določimo, kateri pin (signal) bomo uporabljali za CW (običajno je to DTR) in kateri za PTT (običajno je to RTS). PTT Delay je zakasnitev med PTT signalom in pričetkom oddaje telegrafije. Ta zakasnitev je odvisna od hitrosti preklopa sprejem/oddaja na vaši postaji. Ostalih nastavitev običajno ne bo potrebno spremenjati, zato jih pustite take kot so. Tekst v spodnjem delu okna naj vas ne moti. Z njim se bomo pobliže seznanili takrat, ko bomo govorili o računalniškem krmiljenju postaje (CAT).

Z OK zaprite obe okni. To je v tem trenutku vse. Sedaj lahko preizkusite, če ste vse pravilno povezali in nastavili v programu. Izklopite VOX na postaji, zaprite moč oddajnika in pritisnite **Ctrl+T**. To je bližnjica za »Tune«. Postaja mora preklopiti na oddajo in zaslišati morate stalen ton in odčitati nekaj izhodne moči. V primeru, da se česar koli od gornjega ne zgodi, je napaka lahko na vmesniku ali pa v nastavitev, o katerih smo govorili malo prej. Kaj veliko se tu ne da filozofirati. Potrebno bo raziskati, kje ste ga polomili in napako odpraviti.

Tako! Upam, da ste prvo oviro premagali. Sedaj je čas, da se lotite nastavitev samih funkcijskih tipk. Za začetek si ponovno oglejmo znano okno:

Poleg dvanajstih funkcijskih tipk bomo pri delu verjetno dokaj pogosto uporabljali tudi tipko **Esc**. Z njo takoj prekinemo oddajo CW sporočil. Poglejmo, kaj se skriva pod posamezno funkcijsko tipko. **Desno kliknite** na eno od tipk. Dobili boste sledeče:

V tem oknu funkcijskim tipkam določimo njihovo »funkcijo«. Napis čisto na vrhu nas opozarja, da prvih 12 vrstic določa funkcijo v »Run« načinu (takrat, ko mi kličemo CQ), naslednjih (največ) 12 vrstic pa v »S&P« načinu (ko pobiramo po bandu postaje, ki jih želimo narediti). V primeru, ki je prikazan na sliki, imamo za S&P način določeni le dve drugačni tipki (F1 in F2), vse ostale (F3 – F12) pa so za oba načina enake.

Kaj je še potrebno vedeti o tem oknu? V levem stolpcu imamo določeno, kakšen tekst se nam bo prikazal na tipkah. V desnem stolpcu pa vpišemo tekst ali »makre«, ki se bodo oddali ob pritisku na ustrezeno tipko.

V vsakem primeru moramo spoznati nekaj najpomembnejših »makrov«. Več o njih izveste v navodilih za uporabo (Poglavlje 39.1.2 – CW makri).

- * – je oznaka za »moj« znak (zvezdica)
- ! – je oznaka za »njegov znak« (klicaj)
- {exch} – je makro za »raport«
- # – je oznaka za zaporedno številko zveze (lojtra)

»Moj znak« in vrsto »raporta« določimo v nastavitev programa. Če ste pozabili, bo potrebno poiskati tretji del zgodbe o N1MM tekmovalnem programu.

Funkcijske tipke bomo morali do neke mere prilagajati vsakemu tekmovanju, kar niti ni slabo, saj bo potrebno vsake toliko časa malo potuhtati, kje je potrebno kaj popraviti.

V tem trenutku bomo povedali zgolj še par besed o vrstah sporočil, ki se skrivajo pod določeno funkcijsko tipko. Nihče vam ne prepoveduje, da si razpored tipk izmislite čisto po svoje. Vseeno pa toplo priporočam, da se držite nekega »ustaljenega« standarda še posebno, če v tekmovanju ne delejete sami. Zadeva bo pomembna tudi pri »naprednejši« uporabi našega računalnika kot elektronskega tasterja s spomini. O tem bomo kaj več rekli v prihodnjih nadaljevanjih. Priporočam (tudi v avtor v navodilih govoriti tako), da imamo sporočila razporejena takole:

- F1 – CQ
- F2 – RAPORT
- F3 – CFM QSO
- F4 – MOJ ZNAK
- F5 – NJEGOV ZNAK
- F6 – QSO B4
- F8 – PONOVI (AGN)

Cisto za konec pa še dva odgovora na vprašanji, ki sta se morda komu zastavili:

V: Ali lahko na LPT vrata priključim ročico elektronskega tasterja (tako kot pri TR-u).

O: Ne, ta zadeva v tem programu ne deluje.

V: Kako preklopim med »RUN« in »S&P« načinom dela?

O: Z klikom miške postavimo kljukico v kvadratek, ki se nahaja poleg napisa »Running« (glej glavno okno programa) in bomo delali v »Run« načinu. Če kljukice ni, smo v »S&P« načinu.

P.S. V primeru, da imamo pod funkcionalno tipko F1 za »S&P« način vneseno sporočilo, ki se začne z »CQ« (glej okno z definicijo funkcionalnih tipk), nas bo pritisk na F1, poleg tega, da se bo oddalo sporočilo spravljeno pod to tipko, avtomatsko postavil v »Run« način.

Toliko za tokrat. Prihodnjič bomo nadaljevali, kjer smo danes ostali.

Jure, S57XX

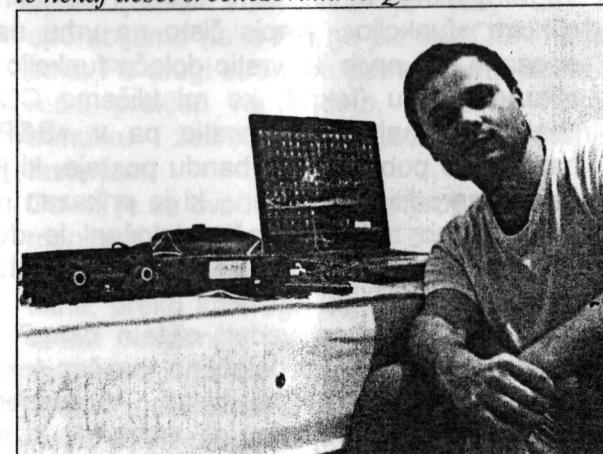
...konektorji so obnovljeni, torej letos ponovno...FD!!!

S51VI, S59AV in S57KV na svetilniku v Piranu

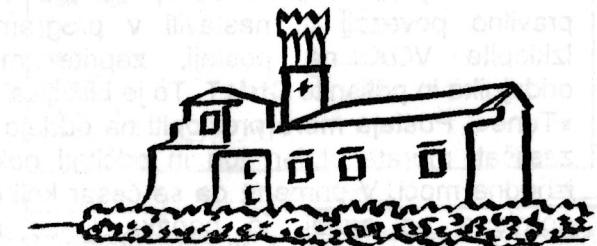
le nekaj deset srečneževima to QSL kartico

...zadnji dnevi v Londonu. Naš ta glavni urednik, Gregor, M/S53RA/P

s50balni - neodvisni časopis!
(tudi od ZRS-ja)

Radio klub Piran

S59HJ S58U S51GT

